

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

Το Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού – Εφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής και Αγίου Όρους και τη συνδρομή του Δήμου Αριστοτέλη διοργανώνει:

5^ο ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΜΟΝΗΣ ΖΥΓΟΥ ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ

Α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Η προστασία, η αποκατάσταση και η ανάδειξη μνημείων πολιτισμού αποτελεί ένα ιδιαίτερα δυναμικό πεδίο επιστημονικής και επαγγελματικής δραστηριότητας των αρχιτεκτόνων, το απαιτεί τη συνεχή ανάπτυξη της έρευνας και του πειραματισμού, εξειδικευμένη γνώση και τεχνογνωσία τόσο θεωρητικού όσο και πρακτικού χαρακτήρα, καθώς και μια διεπιστημονική προσέγγιση που βασίζεται στη συνεργασία των διαφορετικών εμπλεκόμενων ειδικοτήτων.

Για την επίτευξη μιας ολοκληρωμένης και επιστημονικά τεκμηριωμένης προσέγγισης στην προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη ενός μνημείου ή μνημειακού συνόλου, βασική προϋπόθεση αποτελεί η συστηματική τεκμηρίωση και ανάλυσή του. Βασικό ζητούμενο είναι η διερεύνηση της ιστορίας του μνημείου, ο συσχετισμός της μορφής του με τον αρχιτεκτονικό τύπο, τις κατασκευαστικές τεχνικές και τη χρήση του, η αναγνώριση του παλίμψηστου των οικοδομικών φάσεων ως αποτέλεσμα της διαδοχικής εξέλιξης των χρήσεων και των αναγκών, η διερεύνηση της παθολογίας των κατασκευών, καθώς και η κατανόηση της σχέσης του μνημείου με το ευρύτερο αρχαιολογικό και φυσικό τοπίο. Η προσέγγιση αυτή αποτελεί τη βάση για τον σχεδιασμό τεκμηριωμένων επεμβάσεων προστασίας και αποκατάστασης, αλλά και για τη διαμόρφωση ολοκληρωμένων στρατηγικών ανάδειξης και ερμηνείας των αρχαιολογικών χώρων, με στόχο την ουσιαστική ένταξή τους στη σύγχρονη ζωή.

Σήμερα, η εφαρμογή τεχνολογιών αιχμής σε ζητήματα τεκμηρίωσης αλλά και ανάδειξης μνημείων αποτελεί ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον, επίκαιρο αλλά και πολυσύνθετο γνωστικό αντικείμενο, το οποίο εντάσσεται τα τελευταία χρόνια με ολοένα και πιο έντονο αποτύπωμα στην εκπαιδευτική διαδικασία του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Δ. Π. Θ. Με τις καινοτόμες αυτές προσεγγίσεις επιτυγχάνεται μια πληρέστερη και υψηλής ακρίβειας τεκμηρίωση, η οποία μάλιστα απαιτεί μικρότερο χρόνο εργασίας στο πεδίο. Παράλληλα, στο πλαίσιο της ανάδειξης των μνημείων, παρέχεται η δυνατότητα μιας πληρέστερης και περισσότερο δελεαστικής εμπειρίας για το μέσο κοινό, μέσω προγραμμάτων «ξενάγησης» νέας τεχνολογίας, καθώς και η εξασφάλιση πρόσβασης στα Α.Μ.Ε.Α. και στις ευαίσθητες ομάδες εν γένει μέσω ασύγχρονων οπτικών και ακουστικών «περιηγήσεων»

2. ΣΚΟΠΟΣ:

Το Εργαστήριο αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών και των φοιτητριών με τις θεωρητικές και πρακτικές διαστάσεις της προστασίας, της τεκμηρίωσης, της αποκατάστασης και της ανάδειξης μνημείων, μέσα από τη μελέτη ενός emblematicού αρχαιολογικού χώρου, της Μονής Ζυγού στη Χαλκιδική.

Παράλληλα, επιδιώκεται η εμβάθυνση σε ζητήματα τεκμηρίωσης, ανάλυσης και ανάδειξης οργανωμένων αρχαιολογικών χώρων, με ιδιαίτερη έμφαση στη σχέση μνημείου και αρχαιολογικού τοπίου, καθώς και στις αρχές σχεδιασμού επεμβάσεων ανάδειξης που βελτιώνουν την αναγνωσιμότητα, την προσβασιμότητα και την εμπειρία του επισκέπτη. Στο πλαίσιο αυτό, οι συμμετέχοντες θα διερευνήσουν τον ρόλο των σύγχρονων ψηφιακών τεχνολογιών όχι μόνο ως εργαλείων τεκμηρίωσης, αλλά και ως μέσων ερμηνείας, επικοινωνίας της πολιτιστικής κληρονομιάς και υποστήριξης του σχεδιασμού.

Για τη διεξαγωγή του εργαστηρίου έχει επιλεγεί η χρήση επίγειου τρισδιάστατου σαρωτή laser, μη επανδρωμένου αεροσκάφους (drone) και η εφαρμογή ψηφιακής φωτογραμμετρίας. Τα λογισμικά που θα χρησιμοποιηθούν είναι το Agisoft Metashape για φωτογραμμετρία και το Faro Scene για τον τρισδιάστατο σαρωτή. Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να έχουν μαζί τους φωτογραφική μηχανή, φορητό υπολογιστή, μετροταινία και μεταλλικό μέτρο.

Κύριο αντικείμενο των ομάδων εργασίας θα αποτελέσει η αποτύπωση και τεκμηρίωση αρχιτεκτονικών καταλοίπων σε επιλεγμένους τομείς του αρχαιολογικού χώρου της Μονής Ζυγού, με τη χρήση οργάνων άμεσης (συμβατικής) ή έμμεσης αποτύπωσης και τα ανάλογα λογισμικά υψηλής ανάλυσης.

3. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ:

Μέσα από τη βιωματική εμπειρία στον αρχαιολογικό χώρο και την εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων τεκμηρίωσης και σχεδιασμού, το Εργαστήριο στοχεύει:

- Στην εξοικείωση με τη διαδικασία της τεκμηρίωσης, καθώς και στην γνωριμία με τις βασικές αναστηλωτικές εργασίες, στο πλαίσιο της τακτικής συντήρησης αλλά και της ανάδειξης ενός αρχαιολογικού χώρου.
- Στην εξοικείωση με τις μεθόδους τεκμηρίωσης και αποτύπωσης (συμβατικές & ψηφιακές)
Με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αλλά και τις υπαρκτές δυσκολίες κάθε θέματος, οι φοιτητές καλούνται να αναζητήσουν την ενδεδειγμένη μεθοδολογία αποτύπωσης, χρησιμοποιώντας έναν συνδυασμό οργάνων και εξειδικευμένων εφαρμογών και να ορίσουν το πλάνο εργασίας τους.
- Στην εξοικείωση με καινοτόμες τεχνολογικές εφαρμογές για την τεκμηρίωση και ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων
- Στην καλλιέργεια δεξιοτήτων παραγωγής ψηφιακών σχεδίων φωτογραμμετρίας και αναπαράστασεων.
- Στην ενίσχυση της κριτικής σκέψης για τη διαχείριση της μνήμης στον δημόσιο χώρο

4. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ

Το εργαστήριο θα διεξαχθεί από την **Τετάρτη, 23 Σεπτεμβρίου έως την Κυριακή, 27 Σεπτεμβρίου 2026**.

Σύνολο διδακτικών ωρών εργαστηρίου: 40

- Χώρος Πεδίου: **Αρχαιολογικός Χώρος Μονής Ζυγού**, Ουρανούπολη, Χαλκιδική
- Χώρος επεξεργασίας δεδομένων: **Πολιτιστικός Σύλλογος Ουρανούπολης**
- Η διαμονή των φοιτητών θα καλυφθεί σε ξενοδοχείο της περιοχής

5. ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ

Αναστασία Καπανδρίτη, ανάπλ. καθηγήτρια TAM/ Δ.Π.Θ., υπεύθυνη διεξαγωγής εργαστηρίου

Δημήτρης Πολυχρονόπουλος, καθηγητής, πρόεδρος TAM/ Δ.Π.Θ.

Μαρία Γρηγοριάδου, αναπλ. καθηγήτρια TAM/ Δ.Π.Θ.

Σταύρος Δενδρινός, αναπλ. καθηγήτρια TAM/ Δ.Π.Θ.

Κώστας Κατάκαλος, αναπλ. Καθηγητής ΔΠΘ

Ειρήνη – Χαρά Τσετινέ, υπ. διδάκτωρ TAM/ΔΠΘ

Ευφημία Λιανού, υπ. διδάκτωρ TAM/ΔΠΘ

Θωμάς Τηλιόπουλος, υπ. διδάκτωρ TAM/ΔΠΘ

Δημήτρης Βογιατζής, υπ. διδάκτωρ TAM/ΔΠΘ

Ροζαλία Σπηλιοπούλου, μεταπτυχιακή φοιτήτρια TAM/ΔΠΘ

Μιχάλης Παστρικός, μεταπτυχιακός φοιτητής TAM/ΔΠΘ

6. ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ:

Μετά την ολοκλήρωση του εργαστηρίου θα πραγματοποιηθεί παρουσίαση των αποτελεσμάτων της εργασίας. Κάθε ομάδα φοιτητών/-τριών θα παραδώσει την αποτύπωση - τεκμηρίωση σε επιλεγμένη περιοχή της Μονής Ζυγού, συνοδευόμενη από σχέδια, φωτογραμμετρίες, επεξηγηματικά κείμενα κ.α.

Κάθε φοιτητής/-τρια θα λάβει **βεβαίωση συμμετοχής**, που θα πιστοποιεί την ενεργή παρουσία του/της στο εργαστήριο.

B. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ:

1. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ, ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ:

Το εργαστήριο απευθύνεται σε **είκοσι (20) φοιτητές/-τριες**, οποιουδήποτε έτους σπουδών, από όλα τα Τμήματα Αρχιτεκτονικής στην Ελλάδα.

Επιθυμητά προσόντα:

- Βασικές γνώσεις αποτύπωσης (συμβατική ή/και ψηφιακή)
- Εξοικείωση με σχεδιαστικά προγράμματα

Απαραίτητος εξοπλισμός: Φωτογραφική μηχανή, φορητός υπολογιστής, laser ή μετροταινία, μεταλλικό μέτρο.

2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ & ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να αποστείλουν **ψηφιακό φάκελο υποψηφιότητας έως 1 Σεπτεμβρίου 2026**, ο οποίος περιλαμβάνει:

- **Αίτηση συμμετοχής** (επισυναπτόμενη στην προκήρυξη)

- **Συνοπτικό portfolio** (μέχρι 5MB), με φοιτητικές ασκήσεις, συμμετοχές σε ερευνητικά έργα ή διαγωνισμούς, με έμφαση σε συναφείς θεματικές.

Διεύθυνση αποστολής:

- Γραμματεία ΤΑΜ/ΔΠΘ: info@arch.duth.gr
- Ελένη Γούναρη: egounari@arch.duth.gr

Η επιλογή των συμμετεχόντων θα πραγματοποιηθεί από τους διδάσκοντες του Εργαστηρίου με βάση την ποιότητα του υλικού και τη συνάφεια με το αντικείμενο.

Γ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Τετάρτη, 23/9

17.00 - 20:00

-Εισαγωγή.

-Διάλεξη από διδάσκοντες του Εργαστηρίου.

-Πρόδρομες εργασίες: Προγραμματισμός εργασιών (δημιουργία ομάδων - καταμερισμός εργασιών - σχεδιασμός οδεύσεων κ.λπ.)

Πέμπτη, 24/9

9:00 - 14:00

-Ξενάγηση στον αρχαιολογικό χώρο της Μονής Ζυγού. Παρουσίαση αρχαιολογικού και αναστηλωτικού έργου.

-Ξενάγηση στο βυζαντινό οχυρωματικό συγκρότημα της Ουρανούπολης. Παρουσίαση αναστηλωτικού έργου.

-Εξοικείωση με τις αναστηλωτικές εργασίες, με τη συνδρομή εξειδικευμένων τεχνιτών της Εφορείας.

17:00 - 19:00

-Εργασία πεδίου

Παρασκευή, 25/9

9:00 – 14.00

-Εργασία πεδίου

17:00 - 20:00

-Διάλεξη από διδάσκοντες του Εργαστηρίου.

-Εργασία επεξεργασίας δεδομένων

Σάββατο, 26/9

9:00 – 14.00

-Εργασία πεδίου & επεξεργασίας δεδομένων

17:00 - 20:00

-Εργασία επεξεργασίας δεδομένων

-Παρουσίαση και συζήτηση των αποτελεσμάτων των ομάδων εργασίας

Κυριακή, 27/9

9:00 – 17:00

-Ξενάγηση στο βυζαντινό οχυρωματικό συγκρότημα της Ουρανούπολης. Παρουσίαση αναστηλωτικού έργου.

-Ξενάγηση σε αρχαιολογικούς χώρους & υλοποιημένα έργα αποκατάστασης της Χαλκιδικής.

-Αναχώρηση